1e Jaargang No. 3 Augustus 1937

PoPola Fronto

INFORMA BULTENO INTERNACIA PRI HISPANA LUKTO KONTRAŬ LA FAŜISMO

DE ESPERANTO-STER TEN DIENSTE VAN HET WORSTELENDE SPAANSE VOLK

Redactie: H. J. NIEUWENHUIZEN
LOOSDUINSEWEG 179, DEN HAAG

Administratie: P. VAN DER PLANK
VAN SPEYKSTRAAT 48 I - AMSTERDAM (W.)
Postgiro 245542

Informatief bulletin over de Spaanse strijd tegen het intern. fascisme.
Uitgegeven door Spaanse en vertaald door Nederlandse Esperantisten.

VOLHARDING.

De strijd in Spanje — opwindend en noodlottig — is de strijd der wereld. Welk resultaat ook zal worden bereikt, het is beslissend voor het gehele mensdom. Nutteloos zijn de ijdele pogingen der kanselarijen om een toverformule te vinden van meer of minder betrekkelijke neutraliteit. De brandende bestemming van Spanje bewaakt pijnlijk het lot van de algemene politieke beschaving. De twee concrete, brusk bepaalde elementen, die reeds gedurende een jaar in Spanje om strijd een treurspel spelen, smeden de stalen as van ons stuiptrekkend tijdperk. Daarom betekent absolute neutraliteit der beschaafde landen in dit onverbiddelijk vraagstuk slechts: het in vrome gelatenheid aannemen van het oneervolle stempel van het hakenkruis of een aalmoes van waardigheid en vrijheid. Zeker, na een triomf van het volk in ons land, zal er geen enkele macht zijn, bekwaam om de verwerkelijking te ontwijken van vele sociale eisen en dromen. Omgekeerd, indien de overwinning aan het fascisme zou zijn, o, dan zou de beschaving een hoon zijn en geheel worden opgeslurpt door de barbaarse muil, door een vals program van afschuwelijk despotisme.

Nu zijn er al geen middenwegen meer, de worsteling is reeds te duidelijk en duurt reeds te lang; van beide zijden weet men wat men riskeert, 't zij men wint of verliest. Een gemakkelijke rol als toeschouwer zou, zo dit mogelijk ware, afleiding geven. Doch zo'n plaats is niet vacant, niettegenstaande de pogingen van enkele diplomaten, die om zo'n plaats te bezetten, dom hun hoge hoed verloren en hun rok offerden aan de ceremonie (het gebruik). Geen werkelijke waarde hebben dus nu de bombastische verzekeringen der democratie — hardnekkig zwaaiend met het gescheurde vaandel — over het juridisch recht van alle volken om zelf eigen zaken te regelen. Europa weet te goed, dat de normale loop van Spanje opdringerig wordt belet door de vreemde wil van fascistische natie's. De staats-opinie in Europa weet zulks en nochtans grijpt zij niet in om misdaden te vermijden, ofschoon de regels van het politieke recht dit plechtig verordenen. Zij grijpt niet in, want zij voelt een paniek. Ja, een onbegrensde vrees bindt haar de handen en doet de tong stamelen. Zij maakt een buiging voor de moordenaars en betuigt medelijden voor de vermoorden. Een dubbel spel en zeer gevaarlijk. Moeilijk is de moderne diplomatie voor de zenuwen van personen onder invloed van terreur. Terreur te bewust; terreur die de mogelijkheden der vijand ontleden, aandachtiger dan de eigen voordelen. Tijd winnen .... ziehier de ongerijmde oplossing voor die wonderlijke ledepoppen, die elke dag concrete resultaten van de strijd zelf verwachten. Als fascistische pressie ergerlijk bluft, denken zij fluisterend: „misschien dat nu de zaak wordt beslist .... wij zullen zorgen hen later te overtuigen van de gepastheid van onze vriendschap". Maar .... als de volgende dag de Republiek zich verzet of nog beter, moedig aanvalt, zijn het dezelfde figuren, die als filistijnen rekenen: „indien zij zich zouden verzetten en de fascistische stroom uitput .... zou het dan misschien wel goed zijn de doorn te verwijderen. Wij zullen zorgen hen later te overtuigen van de ongepastheid van te grote socialistische fantasie.

Intussen vervliegen de weken, vervloog een jaar. De tijd dringt, want de passie loeit. Een nieuwe opinie begrijpt en klemt om beledigingen van een nobel volk te vermijden — dat van Spanje — hardnekkig strijdend gedurende 10 maanden om de wereld te bewijzen, voor innig welbehagen van eigen geest, dat het geen banale bombast is trots te verzekeren, dat het verkieselijker is **staande te sterven, dan levend de knie te buigen.**

SAGO.

EEN JAAR.

'n Jaar geleden, midden in Juli, ontstaken de Spaanse reactie en de heersende kasten van het leger de lont van het fascistische bombardement, hiermede gehoorzamende de bevelen van vreemde meesters. In 't begin begrepen niet allen de ernst van het ogenblik. Echter allen wisten de noodzakelijke plichten met 'n geweldig enthousiasme te vervullen. Zonder wapenen, alleen vuisten en tanden, als enig schild 'n hartstochtelijke borst, geheiligd door beledigde waardigheid, snelde het volk ter verdediging naar de kazernes, nadat het in 't nest de kiemen van zwart verraad, uitgebroed door vijanden van 't leven en agenten van den dood, had verstikt.

Vader en zoon, broer en zuster, jongeling en verloofde, zelfs grootvader en kleinzoon! in ongenoemd getal, gaven gul hun bloed om de pagina's van Genesis te schrijven in de verheven worsteling tegen 't fascisme. In de voornaamste steden, in de meest rijke gebieden, leed het complot schipbreuk. Gemene hulp barstte los in despotische landen. Onverschilligheid gleed tegelijkertijd in 't hoofd der democratische statenleiders. Alleen het volk rook de geur van de klassenstrijd. Maar de hartstocht kon de muur niet verwoesten, de muur bestaande uit 'n geheele wapenuitrusting met moordend materiaal. In de ongelukkige zône vloeide het bloed van het volk, dat na woedende en lange verdediging als slachtoffer viel.

Het uitgangspunt van deze oorlog verdween spoedig! In ons land had beslist 'n ideeënstrijd plaats, geen nationaal conflict, maar 'n wereldbotsing tussen licht en duisternis. De reactionnaire pers roddelde over afschuwelijke misdaden, over verwarring, krankzinnigheid, delirium en kramp om te verbergen juist de beelden uit de nasiïstische partij zelf, getransformeerd in 'n modern kettergericht, met 'n geraffineerd toegift van moderne technische methoden.

'n Ongerijmd comité in Londen begon te werken om interventie van buiten, ten gunste van het wettig gezag, te vermijden. Een ten volle gerechtigde volksregering kon geen wapenen krijgen, terwijl 'n bende van verrader-generaals, met handige en cynische middelen, alles ontving wat maar deugde om aan ons de meest menselijke voorwaarden te ontroven.

Gedurende de duur van het jaar doorleefden wij, wij en U, waarde lezer, hevig aangrijpende uren. In de moderne oorlog is moed en heldhaftigheid alleen niet voldoende. Daarom viel eerst Badajoz, daarna Malago en eindelijk het rijke Bilbao.

Thans worden de belangen zichtbaar in de tuin van de onverschilligheid, ofschoon dit aan ons het verlies van zeer waardevolle parelen van ons anti-fascistische juweel kostte. Eén jaar! De miliciens zijn reeds heldhaftige soldaten, welke in Madrid gedurende de nacht aanvallen en overwinnen, voortmarcherende om te herwinnen de omvang van hun natie, bewijzende tot wat 'n bewust volk in staat is, wanneer het de frisse wereldlucht door 'n vrij, breed, stevig familieraam kan inademen.

VOKO.

De goede weg.

„Alleen als de aanslag verijdeld wordt, zal de vrede in Europa zich bestendigen!" heeft de Brouckère gezegd; hij zei dit tijdens een vergadering van het Uitvoerend Comité tot internationale samenwerking voor hulp aan 't Spaanse volk. Deze woorden van den voorzitter der IIe Internationale zijn zeer belangrijk; zij werden niet gedachteloos gesproken, noch in een opwelling van kortstondige emotie. Integendeel, want zij worden gedragen door het grote verantwoordelijkheidsgevoel, die de draden geenszins negeert van de zwarte massa, die op 't ogenblik belangrijke delen van Europa bedekt.

De positie van het Spaanse volk — welks stem, zo al niet verwaarloosd, dan toch gedempt werd onder de druk van bekrompen belangen, — wint, volgens de opeenvolgende golvingen van onze oorlog, aan waarde en prestige.

De Brouckère heeft een gedachte opgeworpen, die de internationale arbeidersklasse reeds met daden begint te verwezenlijken. Dit sterkt ook ons vertrouwen in de grote uitwerking op het wereld-proletariaat. Het bewijs was — is! — zeer belangrijk voor ons, leden van 't Spaanse volk. Men plaatste bruusk, onder de drang van het leven, oude overtuigingen. Zich te voelen vol verantwoordelijkheid voor de toekomst der mensheid, ook zonder practische hulp, met geïsoleerde krachten, was een zware taak, een angstige zorg! Men bedenke, dat wij in 't verleden spreken. Hebben de woorden zich reeds geheel omgezet in positieve feiten? Neen, nog niet, maar de klank van deze woorden verschilt daarin met die van enkele maanden geleden, dat zij als het ware de gezonde kern doen zien. De taal van de publieke mening gebruikt reeds concrete uitdrukkingen en woorden. Dat is het begin voor alles, wat de Spanjaarden moreel en terecht verdienen. Geen ander middel was, noch is mogelijk voor de definitieve redding van Europa. Tegen de monsterachtige uitdaging is alleen de kracht, de gehele kracht, nuttig!, welke de democratie kan aanwenden, direct bereid bij 't minste teken van bedreiging. Is 'n actieve verdediging geen plicht voor het recht?

Dat zal voldoende zijn, opdat het fascisme, jankend of mopperend, terugwijke. Al haar bluf, de politiek van de terreur, berust alleen op de politiek van de vrees. Zij profiteert van de voorzichtige aarzelingen en tere formaliteiten. Een stap voorwaarts van de Democratie is een stap achterwaarts van het fascisme! De wijze en rake woorden van De Brouckère meten de situatie met de enigst mogelijke termen der waardigheid van cultuur en beschaving. Daarom verbreiden wij die woorden, er uit puttend hun belangrijke betekenis, want de mond, die dit geluid liet horen, behoort aan een eersteklas autoriteit van de arbeidersklasse.

„Voor 'n aanslag, een stoot terug!" ziedaar een duidelijk devies.

POSO.

Een vriendschappelijke Opmerking.

Met opzet schreven we niet over een onderwerp, dat reeds sedert enige tijd een zeker deel van de buitenlandse kranten en arbeiders-organisaties in beslag neemt. Maar omdat ons zwijgen wantrouwen kan verwekken, willen we enkele woorden over deze zaak zeggen.

De vreemde houding van de P.O.U.M. (een fusie tussen trotzkisten met een voormalige groep van niet officiële katalaanse communisten, onder de naam van Arbeiders-Partij voor Marxistische Eenheid) bereikte haar hoogtepunt in de ongerijmde „revolutionnaire" opstand in Katalonië op 4 Mei; dat gevaarlijk spel in het hartje van onze achterhoede, sleepte een deel goede arbeiders achter zich mede.

Het was een noodzakelijke plicht van de Spaanse regering, die op wettelijke basis en met steun van het volk regeert, een onderzoek in te stellen, dat tot resultaat had, dat meerdere leiders van die parij werden opgesloten en de kranten werden verboden.

We zouden willen, dat onze vrienden over heel de wereld, die niet zijn beïnvloed door een vooroordeel, het vraagstuk goed begrijpen.

Het gaat hier om een organisatie, die onder demagogische leuzen, steeds agiteerde, zelfs tegen de antifascistische voorschriften in van de nieuwe toestand. Met lastige eisen, die volgens zeggen tot doel hadden de oprichting van een uiterst revolutionnair front, ondermijnde zij de eenheid in verschillende takken van het anti-fascisme; ze schiep verwarring en beledigde grote sociale groepen, die eerlijk tegen het fascisme vochten. Nu nog, zelfs in de meest gevaarlijke omstandigheden, heerst in loyaal Spanje vrijheid om elke gedachte en mening te verkondigen, zowel met het woord als schriftelijk. Dat gaf P.O.U.M. de gelegenheid de grondvesten van het volksfront verradelijk aan te vallen en zelfs ongebreideld ongehoorzaamheid aan de besluiten van de regering aan te bevelen.

Het gedrag van de leiders der P.O.U.M. verwekte al lang twijfel aan de oprechtheid van hun revolutionnaire gezindheid. De vrucht van dit alles waren de beschamende gebeurtenissen in Mei! Het bestaan van provocisten in onze achterhoede, elementen wier agiteren de plannen van de fascisten in de hand werken, is geen fantasie, noch grove opschepperij, maar een betreurenswaardig feit. De politie — onze nieuwe volkspolitie — ontwart de draden van die geheimzinnige kluwe, bestaande uit de meest verschillende personen, wier contact met agenten van den vijand bewezen schijnt.

Niemand mag veronderstellen, dat de volksfront-regering, die het absolute vertrouwen van de massa heeft, onrechtvaardig zal handelen in deze zaak, die door bevoegde rechters — geen traditionele — wordt bestudeerd en verklaard.

Spionnage ten gunste van de fascisten; contact met de vijanden; politiek valse inlichtingen aan de naïve domme gelovigen, die gemakkelijk zijn te bepraten en over te halen tot een katostrofaal avontuur, op het gezicht zeer revolutionnair, maar in werkelijkheid geheel reactionnair, ziedaar belangrijke feiten in ons kamp, die onze aandacht vragen. Ze op te sporen en uit te roeien is een eerste vereiste.

OOSE.

Men houde er steeds rekening mede, dat wij slechts vertalen.

HISTORISCHE FEITEN.

Opnieuw hebben wij vele gevangenen gemaakt, welke beweren, dat het aantal vluchtelingen uit de fascistische rijen niet groter is, omdat, volgens de officieren, de „roden" alle vluchtelingen vermoorden. De voortdurende verbreiding hiervan verhindert de vervulling van ieders wens: over te lopen naar onze zijde. Een bekende zegswijze is: met laster wordt altijd iets bereikt.

In een rede, uitgesproken te Wurzburg, zei Hitler o.m.: „Dank zij God zijn wij heden sterk genoeg om onszelf te kunnen beschermen". In verband met de stijl, welke aan dictatoren gebruikelijk is, heeft deze zin een zeer duidelijke betekenis.

Volgens mededelingen uit Duitse bron is er nu in de Middellandse Zee een Duitse vloot, die bestaat uit: twee pantserschepen, vier kruisers en negen torpedoboten. Volgens officiële verklaring dient deze om in onze zee de Duitse belangen te verdedigen!

De bekende rede van Hitler in Wurzburg hield ook de volgende betekenisvolle zin in: „Het Duitse verlangen om ijzererts uit Noord-Spanje te verkrijgen is belangrijker dan iedere beschouwing over internationale samenwerking voor de vrede". Deze zin verscheen niet in de officiële tekst van de rede en men heeft haar later gelogenstraft. Maar de Duitse rapporten en die van de buitenlandse kranten, vermelden haar wel.

Aan ons oostelijk front, in de streek Estramaduro gaan onze troepen met kracht vooruit. Ons offensief is onweerstaanbaar.

De fascisten passen immers daar weer hun barbaarse methoden toe. De fascistische luchtmacht begon de vredige dorpen in 't achterland aan te vallen .Het dorp Don Benito is reeds half verwoest. Dagelijks worden dorpen, welke ver van het slagveld liggen, door zwarte vliegtuigen bestookt.

In het fascistische gebied nemen de anti-Italiaanse gevoelens bij de Spanjaarden hand over hand toe. Vaak gebeuren er voorvallen welke dit bewijzen en kortgeleden geschiedde iets belangrijks. In het vliegkamp te Sevilla waren een zestal nieuwe „Fiat"-vliegtuigen aangekomen. De volgende morgen stonden deze plotseling in brand en na weinige ogenblikken restte er slechts een puinhoop. Alle mecaniciens welke aan de vliegtuigen hadden gewerkt, werden terstond doodgeschoten.

Toen de Italiaanse politie naar hotel „Majestic" ging om de leider te arresteren, pleegde deze zelfmoord, door zich uit het venster op straat te werpen. Hij verkoos de dood boven de wrede fascistische politie.

Uit Gibraltar deelt men mede, dat in alle Spaanse dorpen rondom het Engelse gebied insignes worden verspreid met het opschrift: „Spoedig zullen wij Gibraltar veroveren!"

De Italiaanse hulp aan Franco is zeer ruim. Het vliegveld te Sarzana (Italië) is in zijn geheel bestemd voor de Spaanse zaak. Dagelijks vertrekken van daar vliegtuigen. Enige dagen geleden vertrokken er elf stuks, vol met bommen. Een van de machines ontplofte door een verkeerde beweging. Een gebouw in de nabijheid van het vliegveld werd vernield; de bemanning kwam in de vlammen om.

De fascisten hebben het voornemen een gevaarlijke toestand te scheppen; in het Noorden maakten zij zich meester van het Franse schip „Tregastel", dat zij naar Bilbao voerden. In de Middellandse Zee torpedeerden zij een Engels schip, dat telegrafisch hulp vroeg. Het Engelse oorlogschip „Penelope" heeft echter tevergeefs naar haar gezocht.

Volgens betrouwbare mededelingen heeft generaal Franco aan Mussolini een document gezonden waarin hij verklaart, dat het offensief in het Noorden een verlies heeft gegeven van 20.000 soldaten en 20% oorlogsmateriaal. Generaal Franco zegt verder, dat hij, om de oorlog voort te zetten, hulp nodig heeft van 126.000 soldaten, 500 vliegtuigen, 50 stukken geschut en een grote hoeveelheid tanks.

Een gevluchte soldaat van het 33e regiment deelt mede, dat hij op 24 Juni te Cadiz de ontscheping heeft gezien van 8000 Italiaanse soldaten en 700 moren. Intussen bombardeerden 2 republikeinse vliegtuigen de troepen; vier Duitse en twee Italiaanse oorlogschepen openden het vuur op hen, echter zonder resultaat.

Frankrijk heeft het comité van non-interventie kennis gegeven, dat vanaf 13 dezer geen contrôle meer uitgeoefend zal worden aan de Frans-Spaanse grens, totdat de contrôle ter zee en aan de Portugees-Spaanse grens hersteld zal zijn.

De Italiaanse en Duitse pers tonen zich hierover zeer verontwaardigd, maar verzwijgen huichelachtig dat Frankrijk dit besluit heeft genomen twee weken nadat Portugal, Italië en Duitsland de contrôle hadden opgeheven.

Twee Italiaanse divisies, welke in Juni gereed zijn gemaakt, zijn inmiddels naar Spanje vertrokken. De eerste werd samengesteld te Napels; de andere in Civita Vechia. Zij vertrokken onderscheidenlijk naar Malaga en de Balearen, terwijl er nog 7000 soldaten gereed staan te vertrekken.

Uit Frankrijk vernemen wij, dat men kennis heeft gekregen van plannen der Duitse generale staf, om Frankrijk eventueel binnen te trekken langs Zwitserland, waar de Maginot-linie ophoudt.

Toen men deze inlichtingen publiceerde, heeft de Duitse pers ze weliswaar onjuist genoemd, maar latere berichten over deze zaak bevestigen. dat zij tot in onderdelen zijn uitgewerkt.

POMO.

Schijn bedriegt.

OORLOGS-ANECDOTE.

Een goed kameraad en ijverig esperantist uit onze kring, nu luitenant aan het Zuidelijk front, zond ons juist. in een brief met hartelijke groeten, de anecdote, welke wij met genoegen laten verschijnen, want zeker toont ze, ofschoon vermakelijk zijnde, de psychologische trekken van onze soldaten, na een jaar oorlog.

Gedurende de weken, die volgden op de tegenstoot van onze soldaten aan de fascistische troepen, die probeerden Pozoblanka te nemen, regende het dikwijls; gedurende de donkere nachten echter kwamen fascistische soldaten overlopen. Ze kwamen altijd doornat aan, zonder geweer, dikwijls zonder schoenen en bijna zonder kleren. Alles was achtergelaten, om zo vlug mogelijk onze loopgraven te bereiken.

Bijna iedere overloper was in één van de Andaluzische provincies geboren en wanneer ze zich onder onze makkers bevonden — velen van hen waren ook uit die landstreek — werd er gelachen en gebabbeld, moppen getapt en bijna gek van vreugde, wilden ze ons wel omarmen.

Op onze vragen, antwoordden ze, dat in de fascistische bataljons elk viertal Andaluzische soldaten streng gecontroleerd werd door een korporaal, die dikwijls van Galagio kwamen (landstreek in N.O. Spanje).

Op een dag kwam de zon, die de gehele dag bleef schijnen en de aarde deed opdrogen. De nacht daarop kwam in onze loopgraven een nieuwe „vijandelijke" soldaat, die op de mouw de korporaalstrepen droeg. Ook droeg hij een geweer, bajonet, patroonhouders, een mantel en een ransel.

Wij ondervroegen hem nieuwsgierig omtrent verschillende dingen. Hij vertelde, dat hij verplicht was verscheidene dagen te wachten, alvorens hij de fascisten kon verlaten.

Waarom kwam je niet eerder? Had je geen gunstige gelegenheid?

Ja, antwoordde hij, ik had wel eerder weg kunnen gaan, maar m'n gewassen kleren waren nog nat en ik wilde ze meenemen. Daarom wachtte ik op een zonnige dag.

Heb je geld? vroeg iemand.

Ja, ik heb zes peseta's, die een falangistisch sergeant me gaf, wien ik mijn mantel verkocht.

Maar je brengt nog een mantel meê .... Had je er dan twee? Oh, neen! Het is dezelfde die de sergeant van me kocht, maar omdat ik vannacht regen verwachtte, verkocht ik hem slechts op voorwaarde, dat hij mij de mantel deze nacht zou lenen. Ik had hem erg nodig voor m'n ontvluchtingsplan. Op die manier had ik èn geld èn een mantel. Gedurende

m'n tocht naar hier, vervolgde de verteller, toen ik bijna bij jullie was, werd ik opnieuw verplicht naar de fascistische loopgraaf terug te gaan. Waarom? vroegen wij begerig. Was je bang, of had iemand je bespioneerd? In 't geheel niet, maar opeens herinnerde ik me, dat ik op een doornstruik, bij de kelder, waarin ik sliep, m'n sokken had laten hangen, die gewassen waren en nu wel door de zon gedroogd zouden zijn.

Het eind van de mop is, dat we later bemerkten, dat onze korporaal nog zwartgallig ook is.

S. DASI,

Luitenant aan het slagveld van Cordova.

AGLA.

P. F. Post.

J. v. d. R. te Alblasserdam. — Ni ricevis vian interesan leteron k penos plenumi vian deziron. Succes!

J. B. P. te R'dam. — Vian karton ni ricevis. Koncerne vian proponon helpi nin per tradukado mi bedaŭrinde nun ne povas akcepti ĝin. Ni havas sufiĉe da tradukantoj. Eble poste k tiam volonte. Cetere sukceson.

G. te Leiden. — De post via lasta karto ni ne plu sendos la gazetojn al tiu adreso sed al vi. Faru vian eblon.

W. A. v. T. te Krimpen a.d. Lek. — Legu atente niajn cirkulerojn, kiujn vi certe ricevis tiam vi ekscios ke estas nia celo k por kio ni uzas la monon. Cetere vi povas sendi la monon al v. d. Plank, A'damo, indikante porkio vi deziras, ke la mono estu destinata.

A. H. te Delft. — Montriĝas, ke via estraro ne komprenas la celon por kio ni penadas. Legu niajn cirkulerojn k vi ekkomprenos, ke fakte neniu Esperantisto ne povas ne simpatii kun nia entrepreno.

M. te Scheemda. — Cu ne eblas trovi anstataŭanton? Penu ni petas. Krome ni esperas, ke vi ankaŭ en via hodiaŭa loĝurbo propagandos por nia afero.

Belangrijke mededeling.

Wij hebben de gelegenheid geopend voor onze lezers, inlichtingen te vragen betreffende kennissen en familieleden in **Spanje,** enz. Hiertoe openen we een rubriek: „P.F.-post". Men bedenke echter, dat wij niet altijd onmiddellijk zullen kunnen antwoorden en hebbe dus een beetje geduld!

Belangrijk.

VOORLOPIGE REGELING.

Om verschillende reden is ons blad tot op heden niet regelmatig kunnen verschijnen. Vanaf heden komt hierin verandering. Te beginnen met dit nummer verschijnt **„Popola Fronto"** voortaan aan het einde van elke maand. We zijn druk doende om het formaat van ons blad te vergroten. Of we daarin slagen zullen hangt natuurlijk niet van ons af. Hiertoe behoeven we absolute medewerking en steun van onze plaatselijke agenten en lezers. Als alle arbeiders, die zich tot nu toe op de een of andere manier blijken te interesseren voor onze onderneming, ten volle beseffen, wat inderdaad de grote waarde en betekenis van ons werk is, dan zullen wij in ons voornemen slagen. Daarom makkers pak aan! Met uw hulp zullen we in staat zijn ons werk voort te zetten.

AL NIAJ KUNLABORANTOJ.

En tiuj ĉi tagoj ni havis interparolon kun unu el la plej konataj intelektuloj de la lab.-movado. Tiu lasta atentigis nin pri la fakto, ke nuntempe miloj de bonaj socialistoj „senhejme" vagas, sen ia kontakto kun la laboristomovado. Ni triope esprimis nian forton bedaŭron pri tio, sed samtempe unu el ni tre ĝuste al donis, ke precipe en la lastaj jaroj, multaj el tiuj ĉi senhejmuloj, post ioma hezito, sin fine ĵetis en la Esperanto-movadon. Ili do ne perdiĝis, k do fakte ankaŭ ne estas senhejmaj, ĉar la esperantodomo nun estas ilia loĝejo.

Tiel estas! Ciutage ni respertas, ke inter nia perantaro trovas sin **precipe tiuj bonaj socialistoj.** Ial ili eksiĝis el la politika vivado k kaptita de la bela esperantoideo ili ple ne dediĉas siajn energion k fortojn al nia movado. Pri tio ni havas taŭgajn pruvojn! Amikoj, tio estas por ni, — se ni tion bezonus, — evidenta pruvo, ke ni servas belan aferon. Ke tiuj „senhejmaj" socialistoj interesiĝas pri nia traduka laboro, pri nia **„Popola Fronto"**, por ni estas garantio, ke ni marŝas sur bona vojo. Tre alte ni taksas ilian kunlaboron k ni esperu, ke la ĝis nun „atendantaj" k nenionfarantaj esperantistoj sekvos la ekzemplon de la niaj laboremaj perantoj k propagandistoj „P.Fr."-uloj. Gekdoj, antaŭen! Laboru k persistu! Konvinku aliajn, viajn gek-dojn, ne jam komprenantajn la efektivan signifon de la nia kara entrepreno. Fine unu gravegan peton:

Pagu kiom plej baldai k samtempe mendu la novan kvanton, se eble duobigitan! Dankon.

Rekening en Verantwoording.

Allen, die ons **direct** de bedragen overmaakten, onze hartelijke dank. Zij vergemakkelijken hierdoor onze arbeid en bevorderen een goede gang van zaken. Voor de volgende bestellingen gebruike men bij voorkeur het girobiljet, waarop het geoorloofd is dergelijke mededelingen te plaatsen.

P. v. d. Plank.

Amsterdam,	P. v. d. Pl.	0.30
	W.	0.15
	Kl.	1.20
Apeldoorn		2.55
Arnhem		0.75
Beemster		1.50
Enschede		1.90
Gouda		0.60
Gouderak		0.30
Haarlem		3.7[illegible]
Hoorn		0.75
Krimpen aan de Lek		0.45
Leeuwarden		0.15
Meppel		0.30
Musselkanaal		0.45
Rotterdam,	G. d. M.	0.30
Schiedam		1.50
Souburg		0.45
Terneuzen		1.27
Velsen		1.74
Vierpolders		0.60
Vlaardingen		1.—
Westzaan		8.05
Zaandam		1.80
Zutfen		1.—
Spaarndam		0.75
Schoten (België)		0.60
Den Haag,	Br.	1.—
„	Br.	1.—
„	G. v. d. M.	0.27
„	d. H.	0.15
„	L.	0.60
„	Tramo	3.—
„	B.	0.75
„	N.	0.45
„	M.	0.30
„	Br.	0.06
„	de Br.	0.15
„	H.	0.65
„	de Gr.	0.30
„	Esperantio	0.45
„	J. V.	0.90

De overige, die dus nog niet betaald hadden, toen dit nummer ter perse ging, vragen we met klem, het nieuwe kwantum te bestellen. Ook dan, als het oude nog niet geheel verkocht is.

Ons blad is nu reeds in 25 verschillende plaatsen verkrijgbaar.

Help mee dit aantal verdubbelen!